

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE
EVALVACIJA UVEDBE DAVČNIH BLAGAJN

Ljubljana, avgust 2018

JANJA SKOK

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Janja Skok, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Evalvacija uvedbe davčnih blagajn, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko prof. dr. Andrejo Cirman

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel/-a, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 DAVČNE BLAGAJNE	2
1. 1 Opredelitev davčnih blagajn	2
1. 2 Spremembe, ki so jih prinesle davčne blagajne	6
2 RAZISKAVA O PRIVAJANJU NA DAVČNE BLAGAJNE	7
2. 1 Intervju z davčnim zavezancem o uvedbi davčnih blagajn	7
2. 2 Analiza izvedene ankete o uvedbi davčnih blagajn	8
2. 3 Povzetek ugotovitev	15
2. 4 Primerjava sprememb v primerjavi z že izvedeno anketo iz leta 2016	16
3 VPLIV DAVČNIH BLAGAJN NA DRŽAVNI PRORAČUN IN SIVO EKONOMIJO	17
4 NAČINI GOLJUFANJA PODJETNIKOV	18
SKLEP	21
LITERATURA IN VIRI	23
PRILOGE	25

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prekrški za nepravilno izdajanje računov v Sloveniji (v evrih).....	5
Tabela 2: Primerjava podatkov med letoma 2016 in 2017	18

KAZALO SLIK

Slika 1: Primer davčno potrjenega računa.....	3
Slika 2: Obrazec iz vezane knjige računov	4
Slika 3: Pravno-organizacijska oblika anketirancev (v %)	9
Slika 4: Stroški zavezancev ob uvedbi davčnih blagajn (v %)	10
Slika 5: Obisk Finančne uprave (v %)	11
Slika 6: Podpiranje davčnih blagajn ob uvedbi (1 popolnoma ne podpiram–5 popolnoma podpiram)	12
Slika 7: Podpiranje davčnih blagajn danes (1 popolnoma ne podpiram–5 popolnoma podpiram)	13
Slika 8: Primerjava mnenja pred uvedbo z mnenjem danes (1 popolnoma ne podpiram–5 popolnoma podpiram)	13
Slika 9: Mnenje anketirancev o tistih, ki utajujejo davke (v %)	15
Slika 10: Dvojne blagajne	19
Slika 11: Neujemanje podatkov	20
Slika 12: Uporaba enake ZOI za več računov	20

KAZALO PRILOG

PRILOGA 1: Intervju.....	1
PRILOGA 2: Anketni vprašalnik	4

UVOD

Od 2. januarja 2016, z začetkom veljave Zakona o davčnem potrjevanju računov, so tako za pravne kot tudi za fizične osebe, ki poslujejo z gotovino in izdajajo račune v Sloveniji, obvezne davčne blagajne, ki so bile ustvarjene z namenom omogočanja večje sledljivosti in učinkovitosti nadzora za preprečevanje sive ekonomije. Uvedba davčnih blagajn je bila ena od večjih sprememb v Sloveniji v zadnjih letih, zaradi katere je bilo v samem začetku veliko nezadovoljstva, nestrinjanja in nasprotovanja, ki ga podjetniki niso skrivali. Glede na pretečen čas od uvedbe do danes sem se odločila, da bom pri zaključni nalogi obravnavala problematiko sprejemanja novih ukrepov vlade s strani zavezancev. Na nekatere spremembe so se ti do sedaj že navadili oziroma so jih sprejeli, na druge še vedno ne gledajo kot na spremembe, ki so potrebne ali ki s sabo prinašajo kakšne koristi. Ljudje si v življenju želimo določenih konstant in ne velikih sprememb, še posebej, če nam te spremembe prinašajo določene težave in stroške, kot so nam jih davčne blagajne.

Področje raziskovanja se nanaša na to, kako se je odnos ljudi od uvedbe davčnih blagajn do danes spremenil, pa tudi na to, kako so davčne blagajne vplivale na državno blagajno in na reševanje sive ekonomije v državi. Poleg tega se bom v zaključni nalogi dotaknila tudi problematike glede iznajdljivosti poslovnih subjektov pri iskanju rešitev, da bi še vedno lahko prikazali manj prihodkov in posledično državi plačali manj davka.

Namen naloge je ugotoviti, kakšno je trenutno stanje v primeru sprejemanja ukrepov v zvezi z davčnimi blagajnami. Davčne blagajne so s sabo prinesle veliko novosti, je pa od uvedbe do sedaj minilo že več kot 2 leti. Namen naloge je raziskati, ali so se stvari do sedaj že ustalile, ali smo se ljudje nanje popolnoma privadili in sprijaznili, da kljub nasprotovanju in nestrinjanju na to ne moremo veliko vplivati.

Določen del naloge bo temeljil na teoretičnem delu, velika večina pa na raziskovalnem delu. Za teoretični del bom podatke in informacije pridobila preko različnih virov, kot so zakoni, strokovni članki in splet. V samem začetku bom na kratko predstavila, kaj sploh so davčne blagajne, kako delujejo ter kakšne učinke oziroma rezultate je vlada z njihovo uvedbo dosegla v preteklih dveh letih. Na koncu pa bom predstavila še nove načine in trike, s pomočjo katerih poskušajo podjetniki deloma prikriti svoje prihodke ter se izogniti plačevanju visokega davka. Večji in glavni poudarek v nalogi pa bo temeljil na pridobivanju primarnih podatkov o mnenju podjetnikov. Opravila bom podrobnejši intervju z lastnikom gostinskega lokala o tem, kaj je zanj pomenila uvedba davčnih blagajn, ter o tem, kakšno je njegovo mnenje o davčnih blagajnah in davčnih inšpekcijah danes. Izvedla pa bom tudi anketo, s pomočjo EnKlikAnketa – 1KA spletne ankete, s katero bom pridobila še splošno mnenje večje skupine podjetnikov o sprejemanju davčnih blagajn. Pridobljene rezultate iz ankete in intervjuja bom primerjala tudi z odgovori v anketi, izvedeni ob sami uvedbi davčnih blagajn, leta 2016.

1 DAVČNE BLAGAJNE

1. 1 Opredelitev davčnih blagajn

Namen uvedbe davčnih blagajn je zmanjšanje sive ekonomije, povečanje prihodkov v javnofinančni blagajni preko učinkovitejšega pobiranja davčnih dajatev, zaščita potrošnikov, vzpostavitev enakopravnega poslovanja, boljše upravljanje s človeškimi viri ter ureditev trga (Ministrstvo za Finance, 2015). Preko davčnih blagajn tako vsak izdan račun prejme svojo identifikacijsko oznako, ki služi kot dokazilo, da je bil gotovinski promet prijavljen davčnemu organu.

V prvem in drugem odstavku 31. člena Zakona o davčnem postopku je navedeno, kdo so osebe, ki so zavezane k uporabi davčnih blagajn. To so osebe, ki izpolnjujejo v skladu s tem zakonom tri pogoje, in sicer so dolžne voditi poslovne knjige in evidence ter izdajajo račune za vsa gotovinska plačila dobav blaga in storitev (Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2), Ur. l. RS, št. 13/11). V določenih primerih pa so lahko poslovni subjekti oziroma fizične osebe, ki poslujejo z gotovino, izvzete iz obveznosti, ki jih določajo davčne blagajne (Zakon o davčnem potrjevanju računov (ZDavPR), Ur. l. RS, št. 57/15).

Izjeme za izdajanje davčno potrjenih računov so (Finančna uprava Republike Slovenije, 2016b):

- tisti, ki dobavljajo blago iz opravljanja osnovne kmetijske ali gozdarske dejavnosti, pod pogojem, da jih opravi zavezanec, ki je oproščen plačila davka na dodano vrednost (v nadaljevanju DDV) ter da izdelke ali storitve proda direktno končnemu kupcu;
- tisti, ki opravljajo storitve na področju zavarovalništva in financ, namenjene davčnim zavezancem, ki prebivajo v drugi državi članici Evropske unije, kjer so te storitve enako oproščene;
- društva in organizacije z nepridobitnim namenom;
- tisti, ki opravljajo posebej določene prodaje, kot so prodaja vozovnic in kart za javni promet, prodaja srečk, prodaja izdelkov iz avtomata.

Za uvajanje davčnih blagajn in za privajanje nanje je vlada uvedla tudi poskusno dobo. Poskusna doba je začela veljati s 1. decembrom 2015, tako je od takrat naprej že bilo mogoče davčno potrjevati račune, ni pa bilo obvezno. Za tem obdobjem se je z 2. januarjem 2016 pričelo prehodno obdobje ter začetek obvezne uporabe davčnih blagajn in izdajanja davčno potrjenih računov (Finančna uprava Republike Slovenije, 2015b).

Račune je mogoče izdajati na tri načine, in sicer preko elektronske naprave in programa, ki podpira izdajanje davčno potrjenih računov, z uporabo Mini blagajne ali preko vezane knjige računov. Za uporabo katerega koli od načinov izdajanja računov pa si mora vsak zavezanec priskrbeti namensko digitalno potrdilo, ki ga od pristojnega ministrstva prejme brezplačno. Vsak zavezanec ima možnost imeti tudi več digitalnih namenskih potrdil,

vendar pa lahko le-ta uporablja zgolj za uporabo v postopkih davčnega potrjevanja računov. Digitalno potrdilo je v elektronski obliki in služi za identifikacijo ter omogoča izmenjavo podatkov z davčnim organom v elektronski obliki. Z namenskim potrdilom je zavezancem omogočeno tudi elektronsko podpisovanje podatkov (Finančna uprava Republike Slovenije, 2015a).

Z elektronsko napravo je račun potrjen takoj ob izdaji, ob tem mu je takoj dodeljena programska ustvarjena enkratna identifikacijska oznaka računa – EOR, ki dokazuje, da je bil račun potrjen. Vsak poslovni subjekt si je moral za delovanje davčne blagajne priskrbiti elektronsko napravo, ki omogoča potrjevanje računov, ter internetno povezavo, saj davčna blagajna deluje tako, da se poveže s centralnim informacijskim sistemom FURS-a, le-ta pa potrdi račun. Zavezanci morajo uporabljati elektronsko napravo, ki je v skladu z Zakonom o davčnem postopku in v kateri je onemogočeno brisanje, popravljanje, spreminjanje oziroma kakršno koli manipuliranje prvotnega zapisa (ZDavP-2).

Vsak davčni zavezanec mora za vsako dobavo ali prodajo izdelka in storitve izdati račun. Le-ta mora vsebovati do minute točen čas izdaje in številko računa, ki je sestavljena iz treh delov, in sicer iz oznake prostora, v katerem zavezanec posluje, iz oznake elektronske naprave, ki jo uporablja za izdajanje računov, ter iz zaporedne številke izdanega računa. Vsebovati mora še oznako fizične osebe, ki račun izda, saj Finančna uprava Republike Slovenije preko davčne številke preverja tudi delovno silo, enkratno identifikacijsko oznako računa (EOR) ter zaščitno oznako povezano z izdajateljem računa (ZOI), ki je vedno zapisana v obliki 32-ih znakov ter QR kode (Finančna uprava Republike Slovenije, 2015b).

Slika 1: Primer davčno potrjenega računa

Podjetje xyz Davčna ulica 10 1000 Ljubljana ID za DDV: SI87654321			
RAČUN št.: TRG1-BLAG2-465			
Ljubljana, 2. 1. 2016 Ura:15:03			
Naziv	Cena	Količina	Znesek
OMARA	3.758,75 EUR	1	3.758,75 EUR
PRT	10,00 EUR	2	20,00 EUR
KOZAREC	5,00 EUR	1	5,00 EUR
VAZA	15,00 EUR	1	15,00 EUR
SKUPAJ			3.798,75 EUR
DDV %	Osnova	Znesek DDV	
22%	3.113,73 EUR	685,02 EUR	
ZA PLAČILO (EUR):			3.798,75
Račun izdal: PRODAJALEC1			
ZOI: d1ed963bf41db325bebc7aa482613150			
EOR: 6df0cb16-944b-4021-bd11-958f8900b762			

Vir: Finančna uprava Republike Slovenije (2015a, str. 3.).

Pri uporabi vezane knjige računov pa se računi in njihovi podatki naknadno posredujejo v potrjevanje, njihovo pravilnost je mogoče preveriti šele po preteku 10 dni od izdaje računa. Možnost uporabe vezane knjige računov je bila v samem začetku vzpostavljena kot začasna, danes pa je njena uporaba še vedno mogoča, ne glede na to, ali ima zavezanec dostop do internetne povezave ali ne. Vezano knjigo računov mora zavezanec pred uporabo dati potrditi davčnemu organu, ki ji dodeli serijsko številko, ki je poleg zaporedne številke obrazca računa natisnjena na račun v vezani knjigi. V primeru izdaje računa nastanejo trije izvodi računa, in sicer izvirnik, ki ga prejme kupec, ter dve kopiji. Za vsakega posameznega izdajatelja računov s pomočjo vezane knjige je potrebno, da podatke ter vse njihove spremembe hrani naslednjih 10 let od izdaje računa. Poleg izdajatelja računa pa v elektronski obliki evidenco za vsakega zavezanca naslednjih 10 let vodi in hrani tudi davčni organ (ZDavP-2).

Slika 2: Obrazec iz vezane knjige računov

DOBAVITELJ BLAGA OZ. IZVAJALEC STORITVE

Ime in naslov:

Davčni zavezanec: za DDV: DA / NE   ID za DDV / OS

KUPEC ALI NAROČNIK

Ime in naslov:

Davčni zavezanec: za DDV: DA / NE   ID za DDV / OS

Račun št:

Knj in datum izdaje:

Zap. št.	Datum dobave	VRSTA BLAGA / STORITVE	Količina in merna enota	Cena na enoto brez DDV	Davki odloži sve, popli	VREDNOST brez DDV	DDV	Stopež	Znesek	VREDNOST z DDV

Drugi podatki:

Skupaj vrednost EUR:

Dinova za DDV po: % stopnja: Znesek DDV:

Dinova za DDV prej: % stopnja: Znesek DDV:

Datum predplačila: Predplačila EUR:

SUMMA ZA PLAČILO EUR:

Zap. št. računa: Izdajatelj/izdajateljica: Serijska št. vezane knjige računov: XXXX-XXXXXXX

Vir: Saop (2015).

Na spletni strani Finančne uprave je dosegljiva tudi brezplačna aplikacija Mini blagajna, ki je namenjena tistim, ki izdajajo majhno število računov oziroma malim davčnim zavezancem. S pomočjo Mini blagajne je izdajanje in potrjevanje računov precej poenostavljeno, saj uporabnik potrebuje le elektronsko napravo; računalnik, tablico ali telefon ter internetno povezavo. Rok za poročanje o izdanih računih je 10 dni (Prima računovodske storitve).

Vsak davčni zavezanec mora imeti v prostoru, v katerem posluje, na vidnem mestu tudi obvestilo o tem, da mora prodajalec za vsako dobavo blaga ali storitev izdati račun in ga predati kupcu. Iz naslova davčnih blagajn imajo poleg davčnih zavezancev obveznosti tudi kupci, ki morajo vzeti račun, ga zadržati do izhoda iz poslovnega prostora, kjer so opravili nakup izdelka ali storitve, ter ga na željo pooblaščenih oseb s strani davčnega organa tudi predložiti. V primeru, da na zahtevo potrošnik ne predloži računa, lahko prejme kazen, ki

znaša 40 evrov (Fidermuc, 2015). Finančna uprava RS prireja tudi nagradno igro, preko katere poziva potrošnike, da jim posredujejo prejete račune ter se s tem potegujejo za denarne nagrade. Preko pošiljanja računov pa Finančni upravi pomagajo odkrivati nepravilnosti v poslovanju oziroma v izdajanju davčno potrjenih računov zavezancev (Finančna uprava Republike Slovenije, 2017c). V primeru odkritja nepravilnega poslovanja zavezanec prejme kazen, katere višina je odvisna od vrste prekrška ter od vrste in velikosti kršitelja. Višina globe je torej odvisna od tega, ali je zavezanec srednje velika in velika pravna oseba, druga pravna oseba ali samostojni podjetnik oziroma fizična oseba, ki posluje z gotovino. Večji kot je zavezanec, večja kazen ga lahko doleti v primeru nepravilnega poslovanja. Prekrški, ki jih davčni organi odkrijejo, pa so razvrščeni v tri skupine, in sicer med davčne prekrške, hujše davčne prekrške ter posebej hude davčne prekrške, od katerih je poleg velikosti kršitelja odvisna višina globe. Globa pa se ne izda samo za poslovne subjekte, temveč tudi za fizične osebe, ki so odgovorne za nastale nepravilnosti v poslovanju (Finančna uprava Republike Slovenije, 2015b).

Tabela 1: Prekrški za nepravilno izdajanje računov v Sloveniji (v evrih)

Kršitelji	Davčni prekrški	Hujši davčni prekrški	Posebej hudi davčni prekrški
Srednje ali velike pravne osebe	5.000–75.000	10.000–125.000	do 150.000
Ostale pravne osebe	2.000–50.000	4.000–75.000	do 100.000
Samostojni podjetniki	1.500–25.000	3.000–50.000	do 75.000
Odgovorne osebe	800–5.000	1.200–10.000	do 20.000

Vir: Finančna uprava Republike Slovenije (2015b, str. 29.).

Med davčne prekrške se šteje, če pravna oseba ne uporablja namenskega digitalnega potrdila, ki je namenjeno podpisovanju sporočil v elektronski obliki, in sicer v postopku izmenjave podatkov z davčnim organom; če davčnemu organu ne posreduje davčne številke fizične osebe, ki izdaja račune, ter tudi če oznake te osebe ne poveže z računi izdanimi z elektronsko napravo; če ne zagotovi pravilne sestave številke računa; če ne sprejme internega akta ali pa v njem navede neresnične in nepravilne podatke; če davčnemu organu ne posreduje pravočasno podatkov o računih izdanih z vezano knjigo računov (ZDavPR, 18. člen).

Hujši davčni prekrški so, da pravna oseba davčnemu organu ne posreduje podatkov o prostorih, v katerih posluje oziroma da posreduje neresnične podatke; da zavezanec izda kopijo računa ne da bi navedel, da gre za kopijo; da pravna oseba izda račun, ki ne vsebuje vseh zakonsko določenih elementov in podatkov, ter tudi da računa ne izda v določenem roku (ZDavPR, 19. člen).

Kot posebej hud davčni prekršek pa se šteje vsak hujši davčni prekršek iz 19. člena, če je le-ta povzročitelj visoke škode ali da pravna oseba zaradi njega pridobi protipravne

premoženjske koristi ali pa da je bil storjen prekršek ugotovljen kot naklepen (ZDavPR, 20. člen).

1. 2 Spremembe, ki so jih prinesle davčne blagajne

Na splošno je sama uvedba davčnih blagajn predstavljala veliko spremembo za vse zavezanke. Le-ti so morali pridobiti oziroma se seznaniti z veliko novimi informacijami o načinu davčnega potrjevanja in izdajanja računov ter pridobiti nove elektronske naprave in programske rešitve. Največje spremembe pa so davčne blagajne in pogosti nadzori davčnih organov prinesli tistim, ki pred uvedbo niso poslovali v skladu z zakonom.

Kot že omenjeno, so poleg preverjanja pravilnega izdajanja davčno potrjenih računov z uvedbo davčnih blagajn davčni organi pridobili tudi večji nadzor nad delovno silo v podjetjih. S prijavo v sistem blagajnika, ki je povezan s svojo davčno številko, lahko davčni organi vidijo, kdo izdaja račune. Zaradi tega je bilo v začetnih mesecih uvedbe prijavljenih tudi veliko več zaposlenih oseb.

Večina zadev na področju davčnih blagajn, ki so bile določene v samem začetku, je danes še vedno enako urejenih, izjema so vezane knjige računov. Uporaba vezanih knjig računov naj bi bila mogoča le do konca leta 2017, vendar se je zakonodaja na tem področju spremenila in tako se lahko vezane knjige še vedno uporabljajo.

Poleg tega pa so bila v samem začetku za izdajanje davčno potrjenih računov obvezana tudi društva in ostale organizacije, katerih cilj poslovanja ni dobiček. To pa se je sredi leta 2016 spremenilo in tako uporaba davčnih blagajn za tiste organizacije, katerih letni prihodki ne presegajo pet tisoč evrov in katerih vodstvo je sestavljeno iz prostovoljcev, ni več obvezna. Davčne blagajne niso potrebne tudi v primerih, kjer organizacije in društva za opravljanje storitev pobirajo članarino, kot na primer planinska, športna, gasilska društva (Saop, 2016).

Zadnja, najnovejša sprememba, ki je doletela zavezanke, pa je bila sprememba protokola glede komunikacije s Finančno upravo RS in potrjevanja računov. FURS želi zagotoviti višji nivo varnosti glede komunikacije, kar pa je za določene zavezanke pomenilo ponoven dodatni strošek. Sprememba, ki onemogoča uporabo protokola TLS 1.0, je od velikih zavezancev zahtevala posodobitev programske opreme, ki podpira nov protokol (Finančna uprava Republike Slovenije, 2018a).

Davčne blagajne pa so v državo prinesle tudi spremembo davčne kulture. Število tistih, ki so se odločili prostovoljno plačevati dajatve oziroma izpolnjevati davčne obveznosti, se je povečalo. V letu 2016 se je delež teh v primerjavi z letom 2015 povečal za 0,14, in sicer iz 98,2 odstotkov na 98,34 odstotkov (Finančna uprava Republike Slovenije, 2017b).

2 RAZISKAVA O PRIVAJANJU NA DAVČNE BLAGAJNE

2. 1 Intervju z davčnim zavezancem o uvedbi davčnih blagajn

Namen raziskave je pridobiti čim bolj zanesljive, natančne in resnične podatke oziroma mnenje nekoga, ki se je neposredno srečal s samim preходом na poslovanje z davčnimi blagajni, z njihovo uvedbo, nastalimi stroški, spremembami v poslovanju ter z obiski s strani davčne inšpekcije. Glede na to, da je uvedba davčnih blagajn največje spremembe v poslovanju prinesla manjšim podjetjem, sem se odločila, da za pomoč prosim lastnika manjšega lokala, kjer poslovanje poteka le gotovinsko.

Intervju je bil sestavljen iz osmih glavnih vprašanj ter določenih podvprašanj z namenom pridobiti čim podrobnejše informacije. Celoten transkript opravljenega intervjuja je priložen v prilogi (1).

Intervju se je začel z vprašanjem o tem, kakšno je bilo prvotno mnenje lastnika lokala o ukrepu države, da uvede davčne blagajne. Intervjuvanec je izrazil mnenje, da mu je uvedba prinesla veliko dodatnega dela, ki ga je bilo potrebno urediti za pravilno in nemoteno poslovanje. Nad uvedbo sicer ni bil navdušen, vendar se je zavedal, da tega sam ne more spremeniti, in da če želi še naprej poslovati, se mora na to privaditi in sprejeti vsa dejstva povezana z davčnimi blagajni. Sama informiranost v povezavi z davčnimi blagajni s strani Finančne uprave je bila po njegovih besedah dovolj jasna in dobra. Kljub zavedanju, da mora svoje poslovanje urediti in pripraviti na uvedbo, pa je, tako kot tudi večina drugih zavezancev, čakal do zadnjega, kar je pomenilo veliko zasedenost tistih, ki so mu morali naložiti ter predstaviti ustrezen program. Posebej zaradi davčnih blagajn je moral v svojem lokalu vzpostaviti tudi internetno povezavo, ki je pred tem ni imel. Z novim programom je kasneje že ob njegovi uporabi imel velikokrat težave, da mu računa ni želelo fizično izdati. Po njegovem mnenju se elektronska naprava ni dobro povezovala z napravo POS, ki izdaja račune.

Eno od vprašanj v intervjuju se je nanašalo tudi na stroške, ki jih je gostinec imel zaradi uvedbe davčnih blagajn. Skupno bi svoje stroške ocenil na približno 400 evrov, v kar je všteta nova elektronska naprava pa tudi nov program, s katerim je poslovanje poenostavljeno ter omogoča pravilno davčno potrjevanje in izdajanje računov. Poleg tega pa mu vsakomesečni strošek v višini 20 evrov predstavlja tudi naročnina za internet.

V svojem lokalu je do sedaj prejel tudi že več obiskov davčnih organov. Dvakrat je bil obisk takšen, da je inšpektor prišel v lokal zgolj kot gost, ki si je naročil pijačo, jo spil, plačal, vzel račun in odšel. Pri takšnem obisku je inšpektorja verjetno zanimalo zgolj to, ali bo prejel račun, ki je pravilno davčno potrjen, ali ne. Po besedah lastnika lokala se je zgodilo celo, da je inšpektor na takšnem obisku enkrat celo predlagal, da zaradi zaposlenosti natakarice ne potrebuje računa, da bi videl, ali bo račun vseeno prejel ali ne. V lokalu pa so imeli tudi že tri obiske davčnih organov, pri katerih so se le-ti predstavili ter želeli preveriti določene stvari. Dvakrat so preverjali, če se znesek v blagajni ujema s

skupnim zneskom izdanih računov v tistem dnevu, enkrat pa so poleg tega preverili še stanje zalog glede na dobavo in porabo izdelkov, razpored dela in če je oseba, ki je v tistem trenutku delala, prijavljena v sistem s svojo davčno številko. V obsežnejši preiskavi pri tem obisku je sodelovala še tržna inšpekcija, ki je preverjala tudi, če je v lokalu nameščen gasilni aparat ter ustrezna prva pomoč. Lastnik lokala v času obiska ni bil prisoten, tako da so vse informacije želeli izvedeti od študentke, ki je v tistem trenutku delala, kar pa se zdi lastniku neprimerno. Inšpektorji so menda v začetku želeli izvedeti veliko informacij, raziskali vse, kar jih je zanimalo, od študentke želeli določeno dokumentacijo ter kasneje napisali zapisnik, ki so ga študentki tudi izročili v podpis. Študentka ni vedela, kje so shranjene študentske napotnice, pogodbe o zaposlitvi ter ostala zahtevana dokumentacija, zato je moral lastnik vse to kasneje osebno dostaviti davčnemu organu. Kljub vsem obiskom pa lastniku do sedaj še ni bila izrečna nobena globa. Inšpekcija je njegov lokal očitno res že velikokrat obiskala, sklepamo lahko, da zato, ker gre za manjše podjetje, ki se ukvarja z gostinstvom, saj je to dejavnost, ki so jo davčni organi vzeli pod drobnogled.

Mnenje lastnika lokala o davčnih blagajnah danes ni veliko drugačno, kot je bilo v samem začetku. Meni, da vsakdo, ki pravilno posluje, ne bi smel imeti težav. Po njegovem mnenju so davčne blagajne v začetku dvignile veliko prahu zaradi večjega nadzora nad poslovanjem poslovnih subjektov, do danes pa se je stanje že umirilo. Velika večina jih sedaj posluje v skladu z zakonom, so pa še vedno določeni, ki se sistemu upirajo.

Z enim od vprašanj sem želela izvedeti tudi mnenje intervjuvanca glede prihodkov v državni proračun s strani davčnih blagajn. Njegovo mnenje je, da se je tukaj pokazalo, da pred uvedbo davčnih blagajn res veliko zavezancev ni pravilno poslovalo, da niso pravilno izdajali računov ter so tako posledično državi plačevali manj davka. Izrazil je tudi zanimanje o tem, kakšni bodo prihodki v naslednjem letu oziroma v prihodnjih letih, glede na to, da so že v drugem letu davčni organi opravili veliko manj nadzorov, ter omenil možnost, da bi določeni podjetniki zaradi manjšega nadzora ponovno začeli iskati drugačne rešitve, da bi se izognili plačilu celotnega davka.

Glede velikokrat omenjene prakse, da poskušajo določeni zavezanci goljufati davčni sistem, me je zanimalo, če je tudi intervjuvanec kdaj razmišljal, da bi se posluževal kakšnega od načinov ali pa določene programske rešitve, ki bi mu to omogočala. Odgovoril je, da o tem ni razmišljal, saj je mnenja, da moraš takšne zadeve obvladati, saj te v nasprotnem primeru hitro doleti kazen, ter da je bolje poslovati pravilno in imaš še vedno nižje stroške kot v primeru velikih glob, ki te lahko ob tem doletijo.

2. 2 Analiza izvedene ankete o uvedbi davčnih blagajn

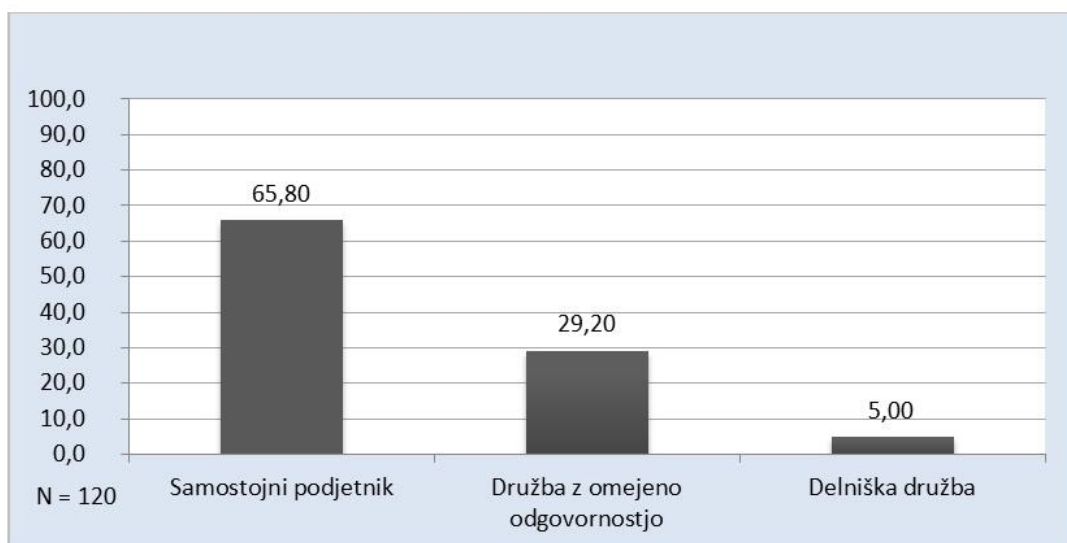
Namen zaključne naloge je bil pridobiti mnenje pravnih subjektov o uvedbi davčnih blagajn ter kasnejšem prilagajanju in sprejemanju le-teh. S pomočjo spletne strani EnKlikAnketa – 1ka sem pripravila anonimen anketni vprašalnik, ki sem ga pravnim osebam, ki poslujejo z gotovino, razposlala 31. maja 2018. Veliko podjetij se na prošnjo o

izpolnitvi anketnega vprašalnika ni odzivalo, zato je velika večina anketnih vprašalnikov izpolnjenih s strani samostojnih podjetnikov. Do samih lastnikov oziroma odgovornih oseb sem zaradi majhnosti podjetja namreč lažje dostopala. Odgovore sem zbirala mesec in pol ter tako do 15. julija 2018 zbrala 120 v celoti rešenih anketnih vprašalnikov.

Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz 11 vprašanj, pri čemer pa je imelo eno vprašanje v primeru pritrdilnega odgovora še dve podvprašanji (anketni vprašalnik je priložen v Prilogi 2). Devet vprašanj je bilo zaprtega tipa, dve vprašanji pa sta bili odprtega tipa; prav slednji sta veliko anketirancem očitno povzročali težave, saj jih veliko nanju ni odgovorilo, vprašalniki brez odgovora na odprta vprašanja pa niso bili popolni in jih nisem mogla vključiti v vzorec. Za pridobitev podatkov o mnenju pravnih subjektov o davčnih blagajnah danes oziroma za možnost primerjanja le-tega s prvotnim mnenjem sem morala pred tem pridobiti še informacije o tem, kakšno je bilo njihovo mnenje ob sami uvedbi.

Edini podatek o samem podjetju, ki sem ga z vprašalnikom želela izvedeti, je pravno-organizacijska oblika podjetja. V zbranem vzorcu 120-ih pravnih subjektov prevladujejo samostojni podjetniki, ki jih je 65,8 %, poleg njih pa je še 29,2 % družb z omejeno odgovornostjo ter 5 % delniških družb.

Slika 3: Pravno-organizacijska oblika anketirancev (v %)

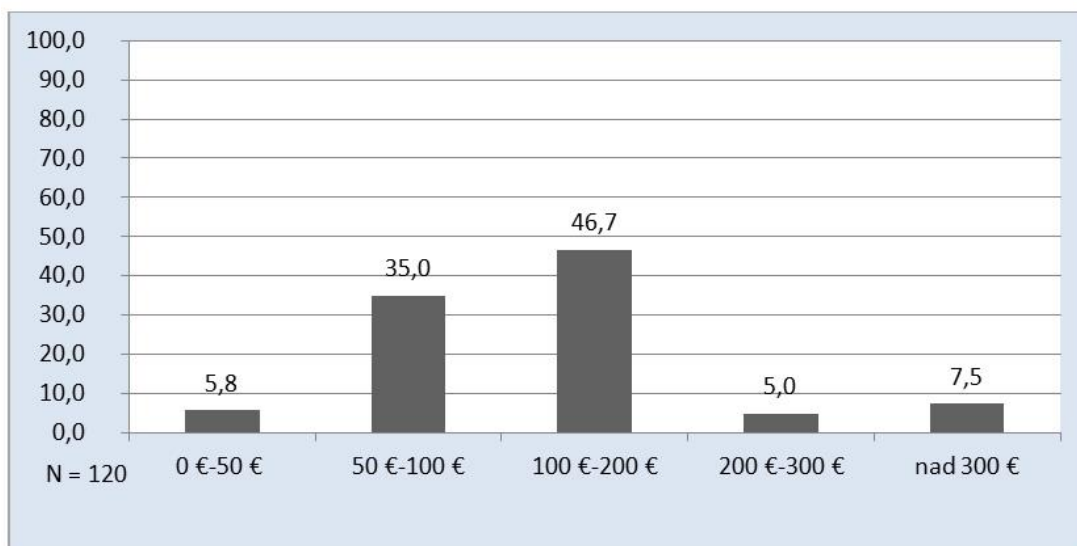
Vir: lastno delo.

Od drugega vprašanja dalje pa so se vprašanja že nanašala na davčne blagajne, in sicer sem želela najprej izvedeti, kakšne stroške so imeli anketirani z uvedbo davčnih blagajn. Vprašanje je bilo zaprtega tipa in je anketirancem ponujalo pet različnih odgovorov, ki so predstavljali pet različnih stroškovnih skupin.

Odgovori anketirancev prikazujejo, da so imeli pravni subjekti zelo različne stroške s samo uvedbo, vse od minimalnih pa do precej visokih zneskov. Večina subjektov se je znašla v drugi in tretji stroškovni skupini, kar pomeni, da so bili za namene davčnih blagajn

primorani odšteti od 50 do 200 evrov. Nizke stroške, in sicer od 0 do 50 evrov je imelo le 7 anketiranih podjetij, skupno 15 podjetij od 120 pa je imelo stroške višje od 200 evrov, iz česar lahko sklepamo, da je bil to eden od razlogov, da je med poslovnimi subjekti prihajalo do takšnega nezadovoljstva. Verjetno pa je strošek, ki so ga imeli, odvisen tudi od tega, ali za svoje poslovanje uporabljajo elektronsko napravo z izbrano programsko rešitvijo ali pa vezano knjigo računov ali Mini blagajno.

Slika 4: Stroški zavezancev ob uvedbi davčnih blagajn (v %)

Vir: lastno delo.

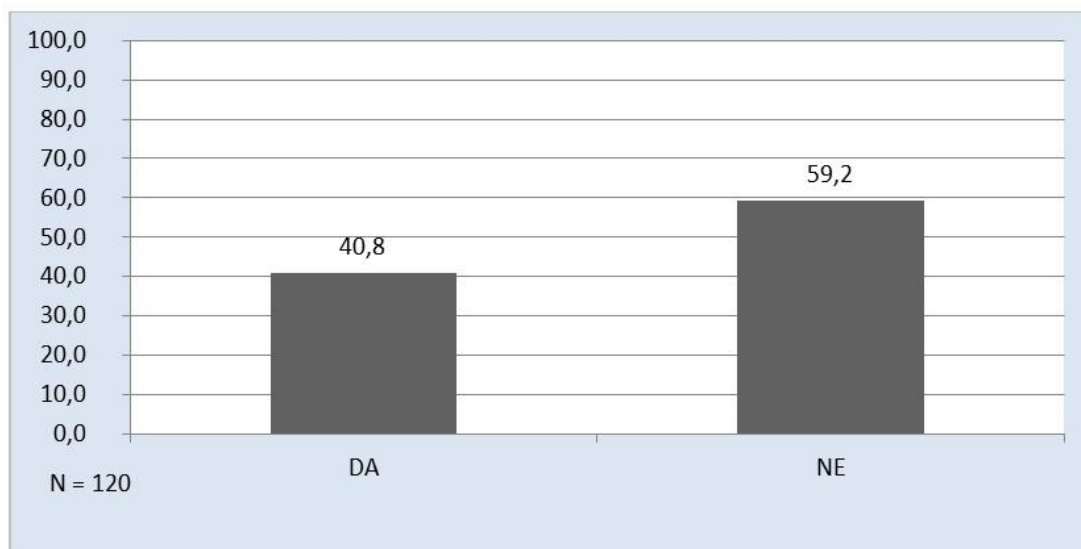
Predvidevala sem, da bi po sami uvedbi in začetnih stroških podjetja lahko imela kasneje še različne dodatne stroške povezane z davčnimi blagajnami, zato sem v ta namen postavila vprašanje zaprtega tipa z dvema možnima odgovoroma, DA – so imeli dodatne stroške ali NE – dodatnih stroškov niso imeli.

Zaradi veliko kritik, ki jih je bilo in jih je še vedno mogoče zaslediti na spletu ter v medijih, sem pričakovala, da bo velika večina na vprašanje o dodatnih stroških odgovorila pritrdilno, vendar pa so bili odgovori dokaj izenačeni. 55,8 % anketiranih je imelo poleg prvotnih stroškov kasneje še dodatne stroške, medtem ko 44,2 % anketiranih ni imelo dodatnih stroškov.

Poleg stroškov je med poslovnimi subjekti veliko nezadovoljstva povzročil tudi pogostejši in strožji nadzor s strani Finančne uprave. Četrto vprašanje se je tako nanašalo na obiske inšpekcije Finančne uprave v podjetjih anketirancev. Anketiranci so imeli na razpolago dva odgovora, in sicer DA in NE. V primeru, da so podjetja že imela obisk Finančne uprave, sta se jim je s klikom na odgovor da odprli dve novi vprašanji, kjer sta bili postavljeni vprašanji o tem, kolikokrat so že prejeli obisk Finančne uprave ter če so zaradi njihovega obiska že kdaj prejeli kazen. V primeru, da je anketiranec odgovoril z ne, mu ti dve vprašanji nista bili zastavljeni, saj nanju ne bi mogel odgovoriti.

Iz odgovorov je razvidno, da več kot polovica anketiranih, in sicer 59,2 % poslovnih subjektov, obiska še ni imela, medtem ko se je preostalih 40,8 % anketiranih že srečalo z uslužbenci Finančne uprave.

Slika 5: Obisk Finančne uprave (v %)

Vir: lastno delo.

40,8 % oziroma 49 poslovnih subjektov od skupno 120-ih, ki so že prejeli obisk, je tako v naslednjem koraku odgovarjalo na vprašanje, kolikokrat so že bili obiskani s strani Finančne uprave. Vprašanje je bilo ponovno zaprtega tipa in je vključevalo štiri možne odgovore, in sicer od enkrat pa do štirikrat. Odgovori so bili dokaj enakomerno razdeljeni med odgovoroma enkrat ter dvakrat, več kot dvakrat pa nihče od anketiranih še ni prejel obiska Finančne uprave. V deležu je torej od 49 subjektov 42,9 % anketiranih obisk inšpekcije prejelo enkrat, 57,1 % pa dvakrat.

Finančna uprava pride v podjetje preverjat pravilnost uporabe davčnih blagajn, potrjevanja računov ter pravilnosti na področju obračunavanja davkov. Poleg naštetega pa imajo sedaj še večji nadzor nad zaposlenimi oziroma delovno silo v podjetjih. V primeru odkritih nepravilnosti lahko pravni subjekt prejme kazen, katere višina je odvisna od teže kršitve. Delež podjetij, obiskanih s strani Finančne uprave, je dokaj visok, je pa delež prejetih kazni nizek. Drugo podvprašanje tistim, ki so prejeli obisk, je bilo glede prejetih kazni zaradi ugotovljenih nepravilnosti. Kazen jih je od skupno 49 subjektov prejelo le 2,5 %, ostalih 97,5 % pa do sedaj še ni bilo kaznovanih.

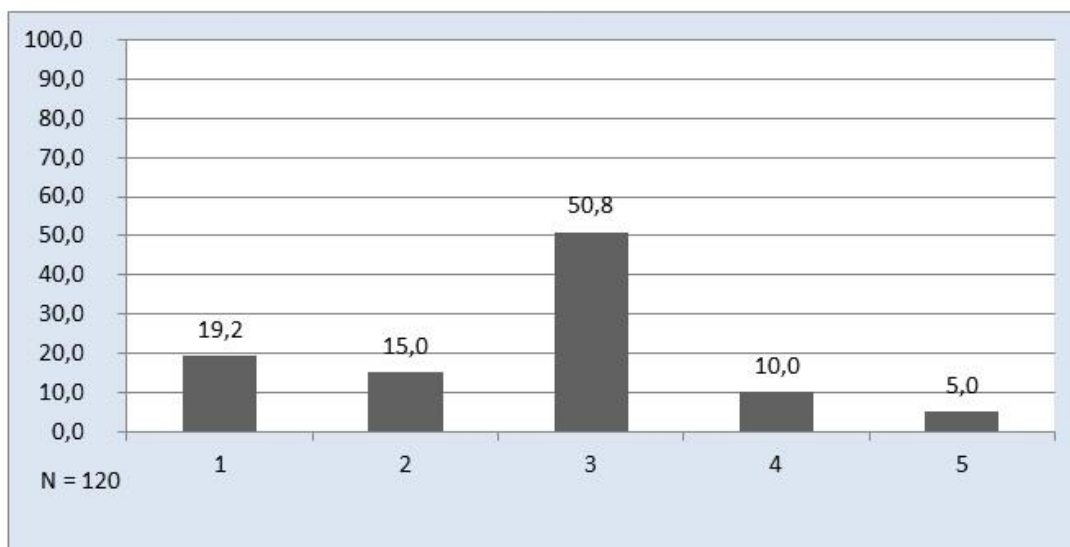
Vprašanja pri petem in šestem vprašanju sta si bili podobni, razlika je bila le v želji po mnenju oziroma o sprejemljivosti davčnih blagajn s strani anketiranih v različnih časovnih obdobjih. Peto vprašanje je bilo torej postavljeno z namenom ugotoviti, kako sprejemljive so se anketiranim zdele davčne blagajne ob sami uvedbi le-teh oziroma že ob prvih informacijah o tem ukrepu vlade; šesto vprašanje pa z namenom ugotoviti, kako sprejemljive se jim zdijo davčne blagajne danes, po preteku določenega časa. Vprašanja sta

bili postavljeni samostojno, namen pa je bil, da odgovore nanju primerjam med sabo ter tako dobim približno sliko o morebitni spremembi mnenja glede davčnih blagajn in njihovega sprejemanja.

Odgovori na vprašanji so bili že podani, in sicer je moral anketiranec svoj odgovor ovrednotiti z oceno od 1 do 5, pri čemer je odgovor 1 pomenil popolno zavračanje davčnih blagajn, odgovor 5 pa popolno podpiranje le-teh.

Ukrep uvedbe davčnih blagajn je ob samem začetku popolnoma podpiralo le 5 % v vzorec izbranih poslovnih subjektov, medtem ko je bilo tistih, ki so bili popolnoma drugačnega mnenja, kar 19,2 %. Velika večina ni bila popolnoma opredeljena pri strinjanju z uvedbo, kar lahko vidimo v višini odstotka pod vrednostjo 3, ki znaša kar 50,8 %. Vrednost 2 se nahaja med tistimi, ki se niso strinjali, in med tistimi, ki niso bili opredeljeni, vendar bi lahko sklepali, da se je mišljenje le-teh nagibalo k ne podpiranju davčnih blagajn; pri vrednosti 4 pa lahko sklepamo, da so bili zbrani odgovori tistih, ki so se nagibali k temu, da je uvedba blagajn primeren ukrep. Glede na zbrane odgovore lahko vidimo, da je bilo v začetku s strani anketirancev več zavračanja kot podpiranja te spremembe.

Slika 6: Podpiranje davčnih blagajn ob uvedbi (1 popolnoma ne podpiram–5 popolnoma podpiram)

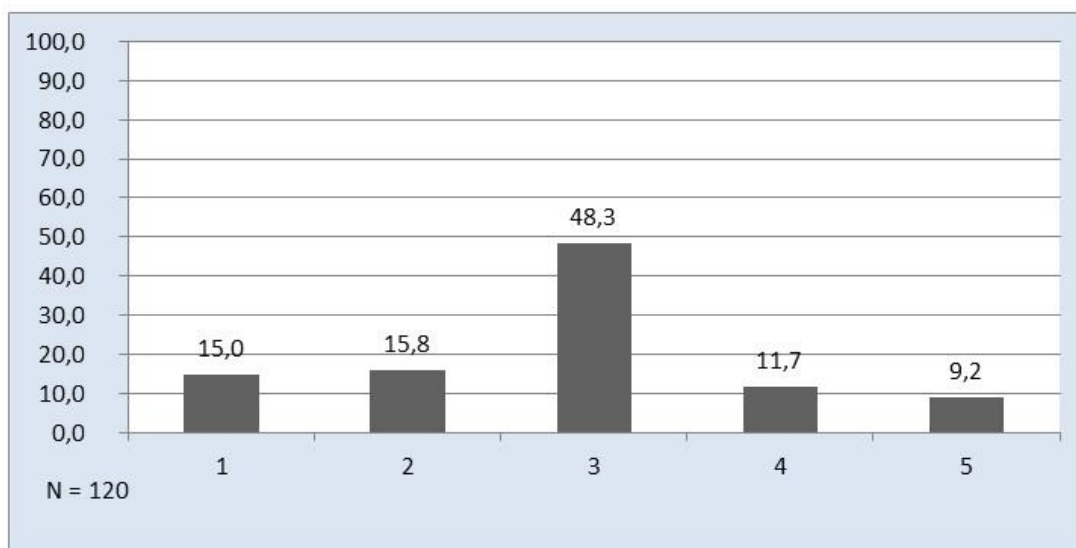

Vir: lastno delo.

Kot že omenjeno, je bilo šesto vprašanje zastavljeno na enak način ter z možnostjo enakih odgovorov, sprememba je bila le v tem, da me je pri šestem vprašanju zanimalo, kakšno je mnenje anketirancev danes. S primerjavo slik ter odstotkov pri točkovanju podpiranja lahko vidimo, da do velikih sprememb v mišljenju poslovnih subjektov o davčnih blagajnah skozi čas ni prišlo. Je pa moč opaziti, da je manjši del anketiranih rahlo spremenil svoje mnenje, in sicer v smeri večjega podpiranja omenjenega ukrepa.

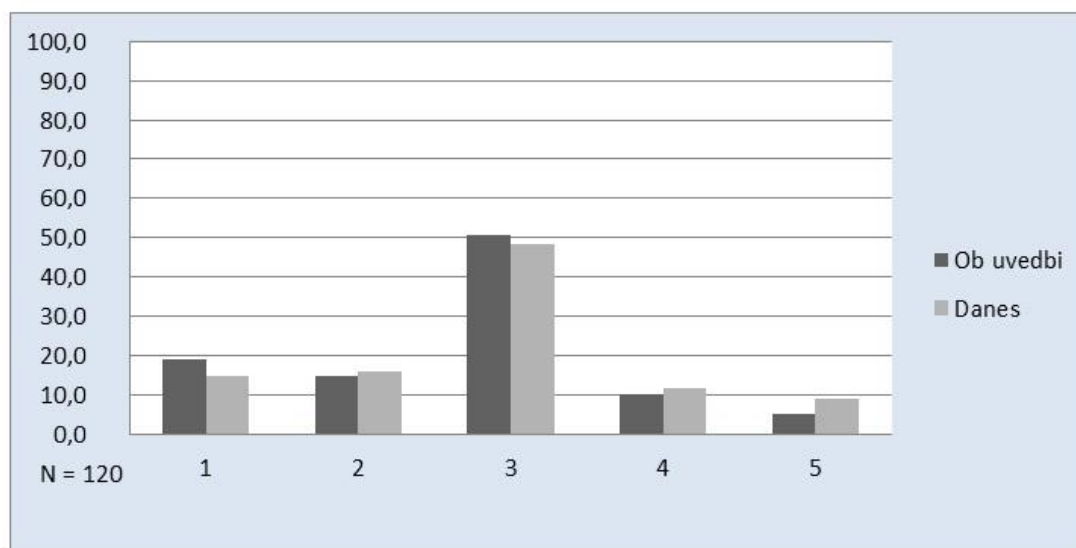
Slika 7: Podpiranje davčnih blagajn danes (1 popolnoma ne podpiram–5 popolnoma podpiram)

Vir: lastno delo.

Če zgornji sliki s podatki o mnenju anketirancev ob uvedbi in o mnenju enakega vzorca poslovnih subjektov danes združimo v eno, lahko lažje vidimo manjša odstopanja v sprejemanju in podpiranju ukrepa uvedbe davčnih blagajn.

Slika 8: Primerjava mnenja pred uvedbo z mnenjem danes (1 popolnoma ne podpiram–5 popolnoma podpiram)

Vir: lastno delo.

Zaradi želje po pridobitvi boljšega, natančnejšega ter bolj osebnega mnenja sem se odločila postaviti tudi dve vprašanji odprtega tipa. Sedmo vprašanje je anketirance spraševalo po tem, kaj bi si želeli, da bi bilo v povezavi z davčnimi blagajnami urejeno drugače. Glede na velikost vzorca ter posledično na veliko število prejetih odgovorov sem izluščila odgovore,

ki so se ali ponavljali ali bili dobro utemeljeni. Ponavljajočih se podobnih odgovorov je bilo veliko, govorili pa so o tem, da bi bilo potrebno, da resnično vsa podjetja kot tudi fizične osebe, ki poslujejo z gotovino, uporabljajo davčne blagajne in izdajajo davčno potrjene račune. Anketiranci so izrazili mnenje, da vedo, da se še vedno veliko poslovnih subjektov poslužuje drugih praks, ki niso v skladu z Zakonom o davčnem potrjevanju računov. V sklopu tega mnenja pa je bilo zaslediti tudi zaskrbljenost nad tem, da davčna inšpekcija obiskuje le določene poslovne subjekte ter da nimajo vsi enakih ugodnosti oziroma niso obravnavani po enakih pravilih ter standardih. Veliko odgovorov je govorilo tudi o tem, da bi si kot uporabniki blagajn želeli hitrejše odzivnosti v primeru nedelovanja sistema oziroma ob kakršnih koli sistemskih težavah. Med vsemi negativnimi komentarji oziroma odgovori pa so se našli tudi takšni, ki so omenjali dobro delovanje sistema, zadovoljstvo ob zavedanju, da se je zmanjšalo število tistih, ki so goljufali državo, ter da je uvedba prinesla večji nadzor, večjo pravičnost ter omogoča podjetjem, da postanejo bolj konkurenčna na trgu.

Osmo vprašanje je anketirance spraševalo po njihovem mnenju o tem, da je zaradi uvedbe davčnih blagajn v davčno blagajno v letu 2016 priteklo okoli 81 milijonov evrov več. Večina odgovorov pri tem vprašanju je bila ponovno naravnana negativno. Govorili so o tem, da so bile davčne blagajne ustvarjene samo zato, da bo v državni proračun oziroma v davčno blagajno letno pritekalo še več denarja, katerega namen in poraba sta vprašljiva. Določeni so izrazili tudi mnenje, da uvedba davčnih blagajn pri manjših podjetjih ne pomeni veliko ter da bi bilo za bistvene razlike potrebno uvesti večji nadzor pri velikih podjetjih. Nekaj odgovorov je govorilo o tem, da se ob teh številkah vidi, koliko podjetij je pred uvedbo davčnih blagajn utajalo davke, ter da kljub temu, da popolnega nadzora nikoli ne bo, te številke še vedno pričajo o velikih spremembah, ki so jih prinesle davčne blagajne.

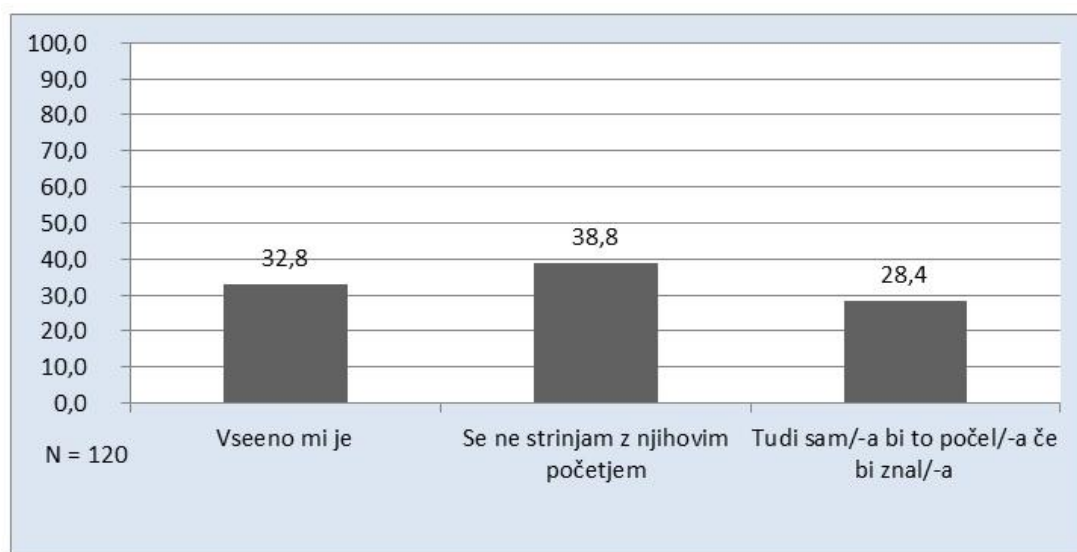
Glede na zavedanje, da še vedno obstaja določeno število tistih, ki se na različne načine poskušajo izogniti plačevanju davka, sem v naslednjem vprašanju anketirance spraševala, če so kdaj razmišljali, da bi se posluževali načina poslovanja ali celo posebnih programov, s katerimi bi lahko delno prikrili svoje prihodke ter posledično plačevali manj davka. Anketirancem sta bila na voljo dva odgovora, in sicer DA, na katerega je odgovorilo skupno 52 oziroma 43,3 % v vzorec izbranih poslovnih subjektov, z NE pa jih je odgovorilo 68 oziroma 56,7 % anketiranih. Sicer manj kot polovica, vendar še vedno precej visok delež, jih je razmišljalo, da bi poskušali prikriti prihodke oziroma se izogniti plačevanju celotnega davka. Na tem mestu bi bilo smiselno postaviti še vprašanje o tem, koliko od tistih, ki so o tem dejanju razmišljali, je dejansko to tudi poskusilo ali se morda tega celo redno poslužuje. Brez podatkov o tem pa lahko le sklepamo, da je verjetno določeno število tistih, ki so o tem razmišljali, to tudi vsaj poskusilo.

Jasno je, da obstajajo poslovni subjekti, ki se poslužujejo utaje davkov, zato sem v vzorec zbrane poslovne subjekte spraševala o njihovem mnenju o tem. Iz prejšnjega vprašanja in odgovorov sem sklepala, da so tudi v tem vzorcu poslovni subjekti, ki so to vsaj poskusili,

jih je pa večina takšnih, ki o tem niso niti razmišljali. Tako so anketiranci pri 10. vprašanju, vprašanju zaprtega tipa, lahko izbirali med tremi različnimi odgovori, in sicer da jim je vseeno, da se s takšnim početjem ne strinjajo ter s podanim odgovorom, da če bi znali, bi to tudi sami počeli.

Odgovori so bili med seboj dokaj izenačeni, in sicer je 32,8 % anketiranim vseeno, ali kdo utaja davke ali ne, 38,8 % jih je izbralo trditev, da takšnega početja ne odobravajo, 28,4 % pa bi to počelo tudi samih, če bi znali.

Slika 9: Mnenje anketirancev o tistih, ki utajujejo davke (v %)

Vir: lastno delo.

Pri zadnjem vprašanju pa sem želela pridobiti mnenje anketirancev o tem, če menijo, da se bodo davčne blagajne v prihodnosti obdržale. Večina, oziroma 88,6 % anketiranih je odgovorilo z DA, 11,4 % pa je takšnih, ki menijo, da se blagajne na dolgi rok ne bodo obdržale.

2. 3 Povzetek ugotovitev

V sklopu raziskovalnega dela sem opravila intervju z lastnikom gostinskega lokala ter izvedla anketo, v kateri je sodelovalo 120 poslovnih subjektov različnih pravno-organizacijskih oblik. Vprašanja v obeh delih raziskave so bila podobna, saj je bila želja pridobiti enake podatke oziroma mnenja različnih zavezancev glede iste tematike, uvedbe davčnih blagajn.

Pri analizi odgovorov sem prišla do podobnih ugotovitev, kot sem jih predvidevala. Zavezanci z uvedbo davčnih blagajn niso bili najbolj zadovoljni, glede na veliko število neopredeljenih pa ni mogoče trditi, da je bila večina z uvedbo zelo nezadovoljna. Po preteku več kot dveh let od uvedbe se je mišljenje določenih rahlo spremenilo, in sicer v

smeri, da se jim sedaj davčne blagajne zdijo bolj sprejemljive. Glede na veliko kritik, ki sem jih zasledila v medijih, da bodo morali uporabniki blagajn zanje odšteti visoke denarne zneske, sem pričakovala, da bo tudi v mojem izbranem vzorcu zavezancev veliko več takšnih, ki so za elektronske naprave ter programske rešitve namenili veliko več denarja. V intervjuju mi je lastnik lokala zaupal, da je za to skupno namenil okoli 400 evrov, saj je zaradi lastnih interesov kupil tudi nov računalnik, ki sicer ni bil nujno potreben. Tistih, ki so morali začeti uporabljati davčne blagajne, je veliko in vsak ima svoje mišljenje, kaj sodi pod strošek, ki so ga morali plačati za uporabo blagajn. V primeru intervjuvanca sem mnenja, da se računalnik ne šteje pod te stroške, saj zamenjava le-tega ni bila nujna, torej tudi njegov strošek samo za uvedbo davčne blagajne ni znašal 400 evrov, ampak približno polovico tega zneska.

Glede na veliko aktivnost davčnih organov pri nadzorih, predvsem v prvem letu in posebej pri manjših podjetjih, ki v mojem izbranem vzorcu prevladujejo, so me anketni odgovori presenetili. Skoraj 60 % anketirancev obiska davčne inšpekcije do sedaj sploh še ni prejelo. Lastnik lokala, s katerim sem opravila intervju, pa je po njegovih navedbah imel inšpekcijski nadzor skupno že kar petkrat, dvakrat sicer zgolj v obliki skritih strank, trikrat pa z uradno predstavitvijo in preverjanjem pravilnosti poslovanja. Zaradi takšnih primerov razumemo tudi podano mnenje anketirancev pri sedmem vprašanju v anketnem vprašalniku, kjer so govorili o zaskrbljenosti nad tem, da davčni organi nadzore izvajajo le pri določenih subjektih in da le-ti niso vedno enako obravnavani.

2. 4 Primerjava sprememb v primerjavi z že izvedeno anketo iz leta 2016

Na spletnih straneh centralne knjižnice Ekonomske fakultete v Ljubljani sem našla zaključno nalogo na temo davčnih blagajn, izdelano leta 2016. Natalija Ferderber je v nalogi opravila tudi anketo z določenimi vprašanji, ki so se nanašala na isto tematiko kot vprašanja v moji nalogi.

Z analizo ankete iz leta 2016 je prišla do sklepa, da je v njenem vzorcu 150-ih poslovnih subjektov kar 43 % takšnih, ki se jim zdi uvedba davčnih blagajn neprimeren ukrep (Ferderber, 2016).

Glede na približno enak vzorec zajetih poslovnih subjektov lahko ta podatek primerjam z rezultati iz svoje ankete, ki sem jo izvedla junija 2018. Razvidno je, da prihaja do rahlega odstopanja. Kot popolnoma neprimeren ukrep je v mojem primeru davčne blagajne ocenilo 19,2 % anketirancev, 15 % anketirancev pa je na lestvici od ena do pet ustreznost davčnih blagajn ocenilo z 2, za kar lahko predvidevam, da še vedno sodi pod ne podpiranje blagajn, torej bi skupen odstotek tistih, ki z davčnimi blagajnami niso zadovoljni, znašal 34,2 %.

Če oba podatka primerjam s podatkom o mnenju zavezancev o davčnih blagajnah danes pridobljenim v moji anketi, lahko vidimo, da se mišljenje podjetnikov ni veliko

spremenilo. Danes je davčne blagajne kot neprimeren ukrep še vedno ocenilo kar 30,8 % anketiranih.

3 VPLIV DAVČNIH BLAGAJN NA DRŽAVNI PRORAČUN IN SIVO EKONOMIJO

Država se je za uvedbo davčnih blagajn odločila v želji po zmanjšanju sive ekonomije. Že pred uvedbo so bili tako poslovni subjekti kot tudi fizične osebe, ki poslujejo z gotovino, dolžni izdajati račune ter državi plačevati davek od prihodkov ustvarjenih s prodajo, vendar zaradi nižjega nadzora veliko zavezancev tega ni počelo tako, kot to določa zakon. Davčne blagajne pa so prinesle veliko sprememb, preko katerih odgovorni državni organi veliko lažje spremljajo poslovanje poslovnih subjektov ter tudi izvajajo pogostejše in strožje nadzore.

Davčne blagajne so postale obvezne z začetkom leta 2016, njihov učinek se je začel kazati že takoj. Konec leta 2016 pa je bil ob upoštevanju potrošnje končnih uporabnikov ter bruto družbenega proizvoda skupen učinek blagajn 81 milijonov evrov. Predvidevanja vlade so bila, da bodo davčne blagajne prvo leto prinesle dodatnih 75 milijonov evrov. Dejanski prihodki so torej znašali 8 % oziroma 6 milijonov več od načrtovanih. Vlada je tako lahko že po prvem letu potrdila, da sistem davčnih blagajn deluje, da prinašajo pozitivne finančne učinke ter da so vsi cilji uvedbe doseženi (Finančna uprava Republike Slovenije, 2017a).

Vsi zavezanci skupaj, ki jih je bilo v letu 2016 okoli 53.300, so v davčno potrjevanje poslali več kot milijardo računov, kar je približno 2,8 milijona računov dnevno. Kot že omenjeno, lahko zavezanci poleg davčnih blagajn uporabljajo še vezano knjigo računov in Mini blagajno. Vezano knjigo računov je v letu 2016 uporabljajo približno 22 % vseh zavezancev, Mini blagajno pa približno 5 % zavezancev. Spremembe oziroma učinek davčnih blagajn na letni ravni leta 2016 in v primerjavi z letom 2015 se je kazal v povišanju neto vplačil DDV za 43,1 milijona evrov, v povišanju neto prispevkov in dohodnin za 21,2 milijona evrov, v povišanju plačil davkov od dohodka pravnih oseb za 13,9 milijona evrov in v povišanju davkov od dohodkov iz dejavnosti za 2,8 milijona evrov. Davčne blagajne so sicer največji učinek dosegle pri majhnih podjetjih, ki se ukvarjajo z gostinstvom in trgovino na drobno (Finančna uprava Republike Slovenije, 2017a).

Finančna služba oziroma davčni organi so ob uvedbi začeli opravljati pogostejše nadzore nad poslovanjem zavezancev ter tako v letu 2016 skupno opravili več kot 27 tisoč nadzorov, kar je za približno 75 % več kot v letu 2015. V začetnih mesecih so za odkrite nepravilnosti izdajali le opozorila, kasneje pa že prekrškovne akte; skupno nekaj več kot tisoč v skupni vrednosti skoraj dveh milijonov evrov (Finančna uprava Republike Slovenije, 2017a).

V letu 2017, v drugem letu uporabe davčnih blagajn, so bili učinki v primerjavi z letom 2015 še višji kot v letu 2016. V davčno blagajno je v letu 2017 priteklo kar 92,4 milijona evrov, torej še za 11,4 milijonov več kot v letu 2016. Učinek davčnih blagajn se je tako v letu 2017 v primerjavi z letom 2015 kazal v povišanju neto vplačil DDV za 44,8 milijona evrov, v povišanju neto prispevkov in dohodnin za 21,8 milijona evrov, v povišanju plačil davkov od dohodka pravnih oseb za 25,7 milijona evrov in v povišanju davkov od dohodkov iz dejavnosti za 0,026 milijona evrov. V letu 2017 je davčne blagajne skupno uporabljalo 53.488 zavezancev, ki so skupno izdali več kot milijardo računov, približno 2,9 milijona računov dnevno. Mini blagajno za izdajanje računov pa je v letu 2017 uporabljalo 30 % zavezancev, kar je za 8 % več kot v letu 2016 (Finančna uprava Republike Slovenije, 2018b).

Nadzori davčnih organov so se v letu 2017 v primerjavi z letom 2016 skoraj prepolovili, skupno so opravili okoli 15 tisoč nadzorov. Zavezancem, pri katerih so odkrili nepravilnosti in so jim izdali prekrškovni akt, je bilo skoraj dva tisoč, kar je kljub veliko manjšemu številu nadzorov več kot v letu 2016. Skupna vrednost vseh glob je znašala več kot 3 milijone evrov (Finančna uprava Republike Slovenije, 2018b).

V spodnji tabeli so skupno zbrani ključni podatki vezani na davčne blagajne ter primerjava le-teh med letoma 2016 in 2017.

Tabela 2: Primerjava podatkov med letoma 2016 in 2017

	2016	2017
Skupni prihodki	81 milijonov EUR	92,4 milijona EUR
Število zavezancev	53.308	53.488
Število izdanih računov (letno)	1.006.961.354	1.053.917.633
Število izdanih računov (dnevno)	2,8 milijonov	2,9 milijonov
Število opravljenih nadzorov	27.180	15.416
Število izdanih prekrškovnih aktov	1.097	1.885
Skupen znesek izrečenih glob	1.899.200 EUR	3.185.000 EUR

Vir: prirejeno po Finančna uprava Republike Slovenije (2017, 2018).

4 NAČINI GOLJUFANJA PODJETNIKOV

Velikim zavezancem so davčne blagajne povzročile veliko težav, saj je nadzor nad izdajanjem računov postal veliko večji, njihova možnost prikrivanja dohodkov pa precej manjša. Sicer se je veliko zavezancev zaradi uvedbe davčnih blagajn ter predpisanih glob za kršitelje odločilo začeti poslovati v skladu z Zakonom o davčnem potrjevanju računov, obstajajo pa nekateri, ki se še vedno trudijo pretentati Finančno upravo RS. V samem začetku so to poskušali z najenostavnejšim trikom, stranki preprosto niso izdali računa,

vendar je to zelo tvegano, saj je v takem primeru možnost, da stranka to informacijo posreduje davčnim organom. Zavezanci so iskali rešitve, v čemer pa so priložnost za zaslužek videli tisti, ki imajo znanje, kako pretentati programe ali pa celo izdelati svoj poseben program, preko katerega bi bila takšna dejanja mogoča.

Eden od najpogostejših načinov, na katerega poskušajo zavezanci zmanjšati prikazani dohodek ter posledično višino davka, ki ga morajo plačati državi, so dvojne blagajne. Pri dvojnih blagajnah gre za nepravilno uporabljanje programske opreme. Razlika je sicer očitna, vendar marsikdo ne ve, kako davčno potrjen račun izgleda, in tako ne ve, da ni prejel pravilno potrjenega računa (Finančna uprava Republike Slovenije, 2016a).

Slika 10: Dvojne blagajne

Vir: Finančna uprava Republike Slovenije (2016a, str. 2.).

Drugi od načinov goljufanja je ta, da zavezanec v davčno potrjevanje pošlje račun z drugačnimi podatki, kot so bili izpisani na računu, ki ga je prejel potrošnik. Na primer, da je stranka opravila nakup v vrednosti 3,7 evrov, na potrjevanje na FURS pa je bil poslan račun za skupno vrednost nič evrov (Finančna uprava Republike Slovenije, 2016a).

Slika 11: Neujemanje podatkov

Datum: 5.1.2016 8:36:50
Stregel: _____

Račun: 01-01-247

SPOROČEN PODATEK NA FURS:		
Datum izdaje računa	Znesek računa	ZOI
5.1.2016	0,00	66b4a961546517*****9dd7ed30767c

1,00 x ČAJ 1,00 Kos 1,00
3,00 x KAVA 0,90 Por 2,70

Znesek v EUR **3,70**

Način plačila: GOTOVINA

DDV%	NETO	DDV	BRUTO
22,00	3,03	0,67	3,70

ZOI: 66b4a961546517*****9dd7ed30767c

EOR: _____

Vir: Finančna uprava Republike Slovenije (2016a, str. 2.).

Naslednji način je, da zavezanci izdajajo račune z enako zaščitno oznako, ki je povezana z izdajateljem računa – ZOI. Enaka ZOI se lahko pojavi v primeru naknadno spremenjenega računa. Dva računa, ki sta izdana v razmiku nekaj dni, imata enako ZOI številko, kar pa se seveda ne sme zgoditi, saj kakršnokoli manipuliranje s prvotnimi zapisi računov ni dovoljeno (Finančna uprava Republike Slovenije, 2016a)

Slika 12: Uporaba enake ZOI za več računov

ID številka za DDV: SY

DATUM: 06/01/2016 URA: 12:58:56
KRAJ: LJUBLJANA BLOK: 001
DATUM STORITVE: 06/01/2016

RACUN: 01-001-16000055
KOPIJA 1

KOSILO 5	3.000x =	21.00 €
KOSILO 4	1.000x =	8.00 €

ZA PLACILO: 29.00 €

Stopnja davka	Osnova	Vred.DDV
DDV : 9,5%	26,48	2,52

SKUPAJ DDV: 26,48 2,52

06/01/2016: 01 GOTOVINA 29,00 €

STREGEL-LA VAM JE : _____

***

EOR: RACUN H1600055 NI BIL POTRJEJEN!
ZOI: 1a9113023*****acdad9c0401e3c244

ID številka za DDV: SY

DATUM: 20/01/2016 URA: 12:39:30
KRAJ: LJUBLJANA BLOK: 002
DATUM STORITVE: 20/01/2016

RACUN: 01-001-16000214
KOPIJA 1

KOSILO 5	1.000x =	7.00 €

ZA PLACILO: 7.00 €

Stopnja davka	Osnova	Vred.DDV
DDV : 9,5%	6,39	0,61

SKUPAJ DDV: 6,39 0,61

20/01/2016: 01 GOTOVINA 7,00 €

STREGEL-LA VAM JE : _____

***

EOR: RACUN H1600214 NI BIL POTRJEJEN!
ZOI: 1a9113023*****acdad9c0401e3c244

ČEPRAV STA BILA RAČUNA IZDANA V RAZMIKU 14 DNI, IMATA IDENTIČNO ZOI ŠTEVILKO.

Vir: Finančna uprava Republike Slovenije (2016a, str. 3.).

Poleg zgoraj navedenih najpogostejših ugotovljenih kršitev pa so davčni organi odkrili še primere, kjer so zavezanci izdajali račune z neberljivimi QR kodami, z nepravilno sestavo številke računov ali nepravilnim časom izdaje računa. Ugotovljeni so bili tudi primeri, kjer so zavezanci veliko izdanih računov na dnevni bazi stornirali. Zavezanci so finančno upravo poskusili prelisičiti tudi glede operaterjev oziroma zaposlenih. Vsak zaposlen mora biti vnesen v sistem s svojo davčno številko, preko česar lahko FURS nadzoruje delovno silo (Finančna uprava Republike Slovenije, 2016a)

Kršitelji v tem primeru pa niso samo tisti, ki se poslužujejo raznih programov za goljufanje, pač pa tudi tisti, ki takšne programe izdelujejo in prirejajo. Finančna uprava je v prvem letu izvedla približno 27.000 inšpekcijskih pregledov in največ nepravilnosti glede izogibanja plačila davka odkrila pri gostincih in trgovcih. Poleg gostincev in trgovcev pa so inšpektorji pod drobnogled vzeli tudi zavezance, ki poslujejo v gradbeništvu, frizerstvu, pekarstvu in zdravstvu (Modic, 2017).

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je že več let nazaj ugotovila, da veliko poslovnih subjektov, ki so zavezani za plačilo davka na dodano vrednost, le-tega s prikrivanjem prihodkov ne plačuje v pravilni višini. Zavezanci so se zaradi pomanjkanja nadzora nad poslovanjem posluževali tehnik in tudi programskih rešitev, s pomočjo katerih so prirejali račune ter posledično svoje poslovne rezultate. Zaradi ideje, da je za večji nadzor nad poslovanjem zavezancev potrebno uvesti novo ustrezno in zanesljivo rešitev, je vlada v začetku leta 2015 pripravila akcijski načrt za uvedbo davčnih blagajn.

Pred začetkom obvezne uporabe blagajn je vlada zavezancem omogočila in dodelila eno leto za uvajanje in privajanje na davčne blagajne. Uporaba davčnih blagajn je tako postala obvezna z 2. januarjem 2016. V samem začetku je bilo zakonsko določeno tudi, da bo uporaba vezanih knjig računov mogoča le do konca leta 2017, kar pa se je tekom leta spremenilo, vezana knjiga računov še vedno ostaja in jo je mogoče uporabljati. Ta odločitev vlade je koristna predvsem za tiste, ki izdajajo majhno število računov ter za izdajanje le-teh tako ne potrebujejo elektronske naprave.

S pomočjo intervjuja in ankete sem izvedla raziskavo, v kateri sem ugotovila, da se mišljenje zavezancev od same uvedbe pa vse do danes ni veliko spremenilo. Poslovni subjekti zajeti v vzorec nad uvedbo davčnih blagajn v veliki večini niso bili navdušeni, razen manjšinskega dela le-teh, ki so izrazili mnenje, da je ta ukrep zaradi večjega nadzora prinesel več pravičnosti ter da podjetjem omogoča biti bolj konkurenčna. V primerjavi s tistimi, ki so podpirali davčne blagajne, je bilo več zavezancev na drugi strani, med tistimi, ki se z uvedbo blagajn niso strinjali. Več kot dve leti po uvedbi se je razmerje med podpiranjem in ne podpiranjem tega ukrepa rahlo premaknilo v smeri večjega podpiranja, vendar velikega preskoka ni opaziti.

Podatki o številu opravljenih nadzorov davčnih organov v preteklih letih ter o vsoti skupnih glob pričajo o tem, da se je vlada tega ukrepa lotila zelo resno. Največji problem glede nepravilnega poslovanja so po mnenju vlade manjša podjetja, ki se ukvarjajo z gostinstvom, trgovino na drobno, frizerstvom ter s servisi motornih vozil. Ravno tem panogam naj bi največje prirejanje podatkov omogočalo, da skoraj v celoti poslujejo gotovinsko. Lastnik lokala, s katerim sem opravila intervju, je potrdil ta podatek, saj je Finančna uprava njegov lokal v zadnjih dveh letih obiskala že petkrat. Od v anketo zajetih 120-ih zavezancev pa presenetljivo obiska ni prejelo kar 71 poslovnih subjektov, kljub temu da gre v večini za manjša podjetja oziroma samostojne podjetnike.

Kot omenjeno, so bile davčne blagajne ustvarjene z namenom zmanjševanja sive ekonomije, vendar menim, da ni ukrepa, s katerim bi lahko sivo ekonomijo in tiste, ki goljufajo, sistem popolnoma zaustavil. Višina prihodkov v državno blagajno z naslova davčnih blagajn ter število novo prijavljenih prodajalcev pa pričajo o tem, da so davčne blagajne prinesle pozitivne učinke.

LITERATURA IN VIRI

1. Ferderber, N. (2016). *Uvedba davčnih blagajn v Sloveniji* (Diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
2. Fidermuc, K. (2015, 24. junij). *Kazen za kupca naj znaša 40 evrov, so sklenili odborniki*. Pridobljeno 1. avgusta 2018 iz <https://www.delo.si/gospodarstvo/finance/kazen-za-kupca-naj-znasa-40-evrov-so-sklenili-poslanci.html>
3. Finančna uprava Republike Slovenije (2015a). *Davčne blagajne po Zakonu o davčnem potrjevanju računov - ZDavPR*. Pridobljeno 5. avgusta 2018 iz http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Nadzor/Podrocja/Davcne_blagajne_in_VKR/Opis/Davcne_blagajne_-_postopki_potrjevanja.pdf
4. Finančna uprava Republike Slovenije (2015b, 16. oktober). *Davčne blagajne splošno, nadzor in prekrški*. Pridobljeno 6. avgusta 2018 iz http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Nadzor/Podrocja/Davcne_blagajne_in_VKR/Opis/Davcne_blagajne_-_splosno_nadzor_in_prekrski.pdf
5. Finančna uprava Republike Slovenije (2016a, 26. januar). *Davčne blagajne: s 1. februarjem strožji nadzor*. Pridobljeno 5. avgusta 2018 iz http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:5PkDjg9q5HEJ:www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Nadzor/Podrocja/Davcne_blagajne_in_VKR/Novice/2016/160126__davcne_blagajne-3.docx+&cd=9&hl=sl&ct=clnk&gl=si
6. Finančna uprava Republike Slovenije (2016b, oktober). *Davek na dodano vrednost*. Pridobljeno 8. avgusta 2018 iz http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Davki_in_druge_dajatve/Podrocja/Davek_na_dodano_vrednost/Opis/Podrobnejši_opis_2_izdaja_Racun.pdf
7. Finančna uprava Republike Slovenije (2017a, 1. junij). *Letni učinek davčnih blagajn je 82 milijonov EUR*. Pridobljeno 10. avgusta 2018 iz http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Medijsko_sredisce/2017/170601_Ucinki_vedbe_davcnih_blagajn.pdf
8. Finančna uprava Republike Slovenije (2017b, 1. junij). *Poročilo o učinkih uvedbe sistema davčnega potrjevanja računov v Republiki Sloveniji v letu 2016*. Pridobljeno 11. avgusta 2018 iz http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Medijsko_sredisce/2017/Porocilo_o_ucinkih_vedbe_sistema_davcnega_potrjevanja_racunov_v_Republiki_Sloveniji_v_letu_2016.pdf
9. Finančna uprava Republike Slovenije (2017c, 1. december). *Nagradna igra Vklopi razum, zahtevaj račun!* Pridobljeno 5. avgusta 2018 iz http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Medijsko_sredisce/Nagradna_igra/Pravila.pdf
10. Finančna uprava Republike Slovenije (2018a, 2. februar). *Uporabniki davčnih blagajn, pozor!* Pridobljeno 8. avgusta 2018 iz http://www.fu.gov.si/nadzor/podrocja/davcne_blagajne_in_vezane_knjige_racunov_vkr/novica/uporabniki_davcnih_blagajn_pozor_7591/

11. Finančna uprava Republike Slovenije (2018b, 20. julij). *Davčne blagajne v letu 2017 prinesle 92,4 milijona EUR*. Pridobljeno 10. avgusta 2018 iz http://www.fu.gov.si/nadzor/podrocja/davcne_blagajne_in_vezane_knjige_racunov_vkr/novica/davcne_blagajne_v_letu_2017_prinesle_924_milijona_eur_8191/
12. Hočevar, Š. (brez datuma). *Kako goljufati z davčno blagajno?* Pridobljeno 8. avgusta 2018 iz <http://possector.si/pos-sector-novice/kako-goljufati-z-davcno-blagajno>
13. Ministrstvo za Finance (2015). *Akcijski načrt uvedbe davčnih blagajn v Republiki Sloveniji*. Pridobljeno 2. avgusta 2018 iz http://www.protisiviekonomiji.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2015/Siva/Davcne_blagajne/2015feb05_akcijski_davcne_blagajne.pdf
14. Modic, T. (2017, 4. julij). *Davčne blagajne: triki, s katerimi poskušajo prelisiciti davkarijo*. Pridobljeno 9. avgusta 2018 iz SiolNET: <https://siol.net/posel-danes/novice/davcne-blagajne-triki-s-katerimi-poskusajo-prelisiciti-davkarijo-444463>
15. Prima računovodske storitve (brez datuma). *Davčne blagajne in vse, kar morate vedeti o njih*. Pridobljeno 8. avgusta 2018 iz <http://www.primaracunovodstvo.si/davcne-blagajne/>
16. Saop (2015, 7. oktober). *Izdal sem račun iz vezane knjige, kaj pa zdaj?* Pridobljeno 3. avgusta 2018 iz <http://www.saop.si/poslovne-informacije/novice/davcne-blagajne-18675/izdal-sem-racun-iz-vezane-knjige-kaj-pa-zdaj/>
17. Saop (2016, 9. junij). *Na šolskih bazarjih in gasilskih veselicah nič več davčnih blagajn*. Pridobljeno 8. avgusta 2018 iz <http://www.saop.si/poslovne-informacije/novice/davcne-blagajne-18675/na-solskih-bazarjih-in-gasilskih-veselicah-nic-vec-davcnih-blagajn/>

PRILOGE

PRILOGA 1: Intervju

1. Kakšno je bilo vaše prvotno mnenje o tem ukrepu države?

Glede na to, da se z vodenjem lokala preživljam, mi seveda neka nova "obveznost" s strani države, ki pomeni dodatne stroške, res ni bila pri srcu, saj je kot cilj vsakega podjetnika tudi moj ustvariti čim večji dobiček. V takšnih trenutkih pa je potrebno zavedanje, da se odločitev države zaradi moje jeze in nestrinjanja ne bo spremenila, najbolje je takšno stvar pač sprejeti in se naučiti živeti z njo. Je pa uvedba prinesla veliko dodatnega dela, da smo vse pripravili za pravilno delovanje.

2. Ali vam je bilo s strani odgovornih jasno razloženo, kako davčne blagajne delujejo ter kaj vse potrebujete za pravilno delovanje le-teh?

Informiranje je bilo kar dobro in jasno, je pa prihajalo do veliko zapletov ob sami vzpostavitvi oz. namestitvi programa. Pred tem v lokalu nismo imeli interneta, saj ga nismo potrebovali, le-ta pa v samem začetku ni želel najbolje delovati. Sicer pa sem kot velika večina podjetnikov tudi sam čakal do konca in urejal davčne blagajne ravno pred določenim rokom, kar pa je seveda pomenilo tudi zasedenost tistih, ki so nam morali program namestiti, ga zagnati ter nam dokončno razložiti delovanje.

3. Kakšne stroške je za vas pomenila uvedba davčnih blagajn?

Kot že omenjeno v predhodnem vprašanju, je bil eden od stroškov tudi povezava na internetno omrežje, katerega cena znaša 20 evrov mesečno. Pred davčnimi blagajnami smo imeli v podjetju dokaj dotrajan računalnik z najosnovnejšim programom za izdajanje računov. Ob uvedbi pa smo si za lažje poslovanje tako z vidika uporabnosti kot tudi zmogljivosti omislili nov računalnik ter nov program za poslovanje, ki podpira davčno potrjevanje računov – Birokrat, ter imeli nekje 400 evrov stroškov.

4. Ali ste imeli pri uvedbi pa tudi kasneje pri sami uporabi davčne blagajne kakšne tehnične težave? Če da, kakšne ter v kakšnem obsegu? Kakšen je odziv odgovornih za pomoč v primeru nedelovanja opreme?

Problem smo imeli s tem, da velikokrat računa sploh ni želelo izdati. Zgodi se, da je lahko povezava v nekem trenutku prekinjena, ob čemer te obvesti, da bo račun davčno potrjen naknadno, pa vendar račun fizično izda, mi pa smo imeli velikokrat težavo, da računa sploh ni izdalo. Menim, da je bila težava v povezovanju računalnika ter POS Elektrončka.

5. Ste v obdobju od uvedbe davčnih blagajn do danes imeli obisk s strani davčne inšpekcije? Če da, kolikokrat, kako je obisk izgledal ter kakšne so bile končne ugotovitve inšpekcije?

Ja. Večkrat je v lokal prišla kakšna oseba, ki smo jo povezali z inšpekcijo. Le-ta je nadpovprečno komunicirala z natararico, v nekem primeru celo predlagala, da zaradi gneče ne potrebuje računa, kot nekakšno "testiranje", ali bo prejela račun ali ne. Smo pa prejeli kar tri obiske inšpekcije, kjer so se predstavili, kdo so. Dvakrat so želeli preveriti le stanje v blagajni/denarnici, če vsota ustreza vsoti izdanih računov, enkrat pa je obisk obsegal kar štiri člane, kjer so želeli preveriti vse; tako vse izdane račune, porabo in stanje zalog kot tudi razpored dela zaposlenih. Dva od članov sta bila iz tržne inšpekcije ter sta tako preverjala tudi prvo pomoč, gasilni aparat ... V tem primeru jaz kot lastnik lokala nisem bil dosegljiv in so tako vse zahtevali od osebe, ki je v tistem trenutku delala v lokalu – študentka, ki seveda ne ve, kje so shranjeni vsi dokumenti, pogodbe, študentske napotnice. Zato sem se moral naknadno zglasiti pri njih ter jim dostaviti želeno dokumentacijo. Menim, da bi v primeru posebnih zahtev morali kontaktirati lastnika oziroma odgovorno osebo ter osebi, ki v tistem trenutku opravlja svoje delo, dovoliti, da nemoteno opravlja svoje delo, saj je po besedah študentke obisk trajal skoraj celo uro, kjer je morala podpisovati določene zapisnike njihovih ugotovitev, medtem ko so stranke čakale na postrežbo. Kljub vsem obiskom pa nikdar ni bila odkrita nobena napaka, saj se res trudim poslovati po vseh pravilih.

6. In kakšno je vaše mnenje danes o davčnih blagajnah? Ste se nanje privadili? Bi kaj spremenili? Se vam kaj še vedno zdi popolnoma nesmiselno?

Do danes sem se že popolnoma privadil, ni neke velike znanosti, če posluješ pravilno; kar prodaš, za to izstaviš račun in paziš, da je v blagajni pravilna vsota denarja. Menim, da je bil največji "bum" na začetku in da se je do danes prah že polegel. Kdor želi poslovati pravilno, tako tudi posluje, kdor pa tega ne želi, pa tega ne bo počel, enako kot pri vseh ostalih stvareh.

7. Kaj menite o velikem prilivu denarnih sredstev v državni proračun s strani davčnih blagajn?

Tu menim, da se je pokazalo, da pred tem res veliko ljudi za svoje storitve ni izdajalo vseh računov ter so posledično plačevali manj davka. Menim, da bo zanimivo videti, kakšni prihodki iz naslova davčnih blagajn bodo v davčno blagajno prišli v letu 2018, glede na to, da je ponovno vse manj nadzora. Je možnost, da bo še več ljudi začelo redno izdajati vse račune ali pa se je prah rahlo polegel in bodo posledično podjetniki ponovno začeli izdajati manj računov.

8. Ste kdaj pomislili, da bi se posluževali raznih načinov ali pa tudi programov, ki omogočajo goljufanje pri izdajanju računov? In kaj menite o tistih, ki se tega poslužujejo?

O posebnih načinih nisem razmišljal, saj menim, da če tega res ne znaš dobro, te slej kot prej doleti kazen, saj te "razkrinkajo". Seveda se zgodi, da kot gostinec tam pa tam prodam kakšno pivo brez izdanega računa, vendar pa gre tu za res majhne zneske.

PRILOGA 2: Anketni vprašalnik

Pozdravljeni,

sem Janja Skok in trenutno zaključujem zadnji letnik dodiplomskega študija na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Za uspešno dokončanje študija moram napisati diplomsko nalogo, katere naslov je Evalvacija uvedbe davčnih blagajn. Velik del naloge temelji na raziskovalnem delu, za katerega sem se odločila pripraviti anketni vprašalnik. Zato bi Vas prosila, da odgovorite na naslednja vprašanja ter mi tako pomagate pri pisanju naloge.

1. Kakšna je vaša pravno-organizacijska oblika?

- ☐ Družba z omejeno odgovornostjo
- ☐ Samostojni podjetnik
- ☐ Delniška družba

2. Kakšne stroške ste imeli ob uvedbi davčnih blagajn?

- ☐ Od 0 € do 50 €
- ☐ Od 50 € do 100 €
- ☐ Od 100 € do 200 €
- ☐ Od 200 € do 300 €
- ☐ Nad 300 €

3. Ali ste imeli po začetnih stroških ob uvedbi tudi kasneje še kakšne dodatne stroške zaradi davčnih blagajn?

- ☐ Da
- ☐ Ne

4. Ali ste v času od uvedbe davčnih blagajn do danes imeli kdaj obisk finančne službe?

- ☐ Da
- ☐ Ne

4. 1 Kolikokrat?

- ☐ 1-krat
- ☐ 2-krat
- ☐ 3-krat
- ☐ Več kot 3-krat

4. 2 Ste kdaj prejeli finančno kazen s strani finančne službe?

- ☐ Da
☐ Ne

7. Kako sprejemljive so bile za vas davčne blagajne ob uveljavitvi?

	1	2	3	4	5	
Popolnoma ne podpiram	☐	☐	☐	☐	☐	Popolnoma podpiram

8. Kako sprejemljive so za vas davčne blagajne danes?

	1	2	3	4	5	
Popolnoma ne podpiram	☐	☐	☐	☐	☐	Popolnoma podpiram

9. Kaj bi si želeli, da bi bilo urejeno drugače v povezavi z davčnimi blagajnami?

10. Kakšno je vaše mnenje o tem, da je zaradi uvedbe davčnih blagajn v davčno blagajno v letu 2017 priteklo okoli 81 milijonov EUR?

11. Ste kdaj razmišljali, da bi se posluževali načina poslovanja ali posebnih programov, s katerimi bi lahko delno prikrili svoje prihodke, ter tako posledično plačevali manj davka?

- ☐ Da
☐ Ne

12. Kaj pa menite o tistih, ki se tega poslužujejo?

- ☐ Vseeno mi je
- ☐ Se ne strinjam z njihovim početjem
- ☐ Tudi sam/-a bi to počel/-a če bi znal/-a

13. Menite, da se bodo davčne blagajne obdržale tudi v prihodnosti?

- ☐ Ne
- ☐ Da